

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

19 Mayıs	Kaynak
19 Mayıs ve Gençliği	A. Zeki Ökmen
23 Nisan	Cemil Ataklı
19 Mayıs	Hamit Altay
19 Mayıs	Bedia Falay
19 Mayıs	Avni Güler
General Ali Hikmet	Esat Budak oğlu
19 Mayıs	Recep Yersu
Kurtdereli	K. Kâni Akpınarlı
23 Nisan	Kemal Or
23 Nisan	Kevser Selçuk
23 Nisan	Hüseyin Sütken
19 Mayıs	Sayit Altay
19 Mayıs	Dilaver Deniz
19 Mayıs	Mustafa
19 Mayıs	Ö. Faik Kural
Halkevi çalışmaları	.

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
İsparta	Ön	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ölker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir

İYESİ

T. F. SILAY

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Yayın Direktörü

ABDİ

Agabey Oğlu

SAYI: 76

19 . 5 . 1939

YIL: 7

19 Mayıs

OSMAN FERİT SAĞLAM
TÜRK TARİH KURUMUNA
ARMAĞANIDIR

Büyük ana bayramın 20 ne yılını kutlulmuş bulunuyoruz.

19 Mayıs — gençlik bayramı, yani, 18 milyonluk bahtiyar bir kitlenin bayramı, 18 milyonluk kafası genç, ruhu genç bir ulusun bayramı, Ebedî Şef Atatürk gibi hayırlı, çalışkan, cesur, kahraman, yurtsever ve insanlık meftunu dahî evlâtlar yetiştirebileceğini isbat etmiş mutlu bir milletin bayramı...

19 Mayıs, istiklâlin, Türkün elinden alınmaz bir varlık olduğunu bütün dünyaya en titremez, en gür bir sesle haykıran gündür. 19 Mayıs düşman istilâsına cehalet salgınına, hırafeler taarruzuna gerilen Türkün umutsuzluk bilmiyen, korku tanımayan, cesaret, kahramanlık, memleket sevgisi, istiklâl aşkı, hürriyet muhabbeti ile dolu göğsünün gerilişidir. 19 Mayıs, bir dünya gidişinin, bir medeniyet ilerleyişinin gerisinde bırakılmak istenen tarihi şan, şeref ve zaferlerle dolu, medeniyeti, kültürü bütün cihan medeniyet ve kültürüne bir zamanlar kuş bakışı bakan büyük ve asil bir ulusun ayağına ruhuna, kafasına vurulan zincirlerin kırılışı parçalanması, büyük ve asil bir millete çelme ta-kan dağların yıkılışıdır.

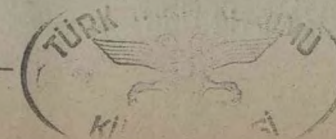
19 Mayıs bir "an", değil, sa-ğır kulaklarda gök gürültüleri yaratan bir haykırıdır. 19 Mayıs bir gün değil bir devirdir. 19 Mayıs medeniyet ve insanlık tah-tına oturmağa karar verenlerin yola çıkışıdır. O yıkıp deviren bir hız değil, tutup kaldıran bir sürattir.

Bu günün büyüklüğü, bugü-nün anlatılmasına imkân olma-yan yalnız görülen ve duyulan azameti, kudreti, ihtisamı, spor sahalarında temiz kıyafetleri ve asil çehreleriyle bize görünen dü-rüst ahlaklı, temiz vicdanlı, dinç vücutlu sağlam kafalı gençleri-mizin zeki bakışlarında şekil al-mış bulunuyor.

Bugünün ifade ettiği mana onların varlıklarında toplanmıştır. Bugünün verdiği umut, onların dimdik duruşlarında, onların dip diri yürüyüşlerindedir.

19 Mayıs bunun için gençlik bayramıdır.

Büyük Atasının yolunda yo-rulmak bilmiyen adımlarla ilerli-yen Türk genci, 19 Mayıstan be-ri yazılan büyük işlerin öğünül-meğe değer meyvesi, bütün ci-hana dünya durdukça ibret ve cesaret hazinesi olacak olan bü-yük nutkun bekçisi (Kaynak) se-nin bu en büyük gününü candan gönülden kutlular.

5037866
1939, 76-81

19 Mayıs ve Gençliği

Yazan: A. Zeki ÖKMEN

1919 Yılı'nın 19 Mayıs'ını görenler bu gün de 1939 yılının 19 Mayıs'ını yaşıyorlar. Hakikati gören göz aradaki farkı açıkca kavrar. Çünkü 20 yıldan daha çok belki 20 yüz yılın farklarını görürler.

Türk inkılabının temel taşı Samsun'da alan Atatürk'ün bizat yaşayamadığı ilk 19 Mayıs bu gündür; Fakat onun kurduğu inkılâp yapısının göreceği 19 Mayıs'ların sonu gelmiyecektir.

Bir söz vardır: « başlanan başarılar... » Bu sözün gösterdiği ve ifade ettiği manayı 19 Mayıs kadar hiç bir hadise gösteremez ve canlandıramaz. Çünkü inkılâp işine bu gün başlandı: Öyle bir takım şartlar altında başlandı ki başarabilmek için ancak kudretli bir imana sahip olmak gerekirdi.

19 Mayıs'ta birlikte atılan inkılâp tohumlarından neler filizlenmedi: bunu yalnız yaşayanlar değil, aynı zamanda yeni yeni yetişenler de biliyor ve yeni yeni yetişenler onun için bu günü kendilerine bir bayram yapıyor ve adına «Gençlik Bayramı» adını veriyorlar.

19 Mayıs'ın hakikî anlamını kendi içinde yetişen gençlik bize beden hareketleriyle, beden terbiyeleriyle her yıl bu günü gösteriyor. Bunun kadar açık bir anlatış düşünülebilir mi?

19 Mayıs'ın ifadesi inkılâp alanında her suretle görülebildiği gibi Beden Eğitimi verilen

mana ile de gözde coşlandırılabilir.

19 Mayıs'ı niçin gençlik ve Spor bayramı yaptık? Buna cevap verebilmek için Beden terbiyesine bu kadar önem veriyoruz? Bunu kısaca tahlil edersek vaziyeti gözde canlandırmış oluruz:

Modern Cîmnastikte Beden hareketlerinden başlıca şu dört gayeyi beklemektedir:

- A) Sağlık yönünden
- B) İrade
- C) Sosyallık
- D) Hayat ve canlılık Yönünden

A) Sağlık yönünden gayesi: Asırlardanberi medeniyet insanın tabii yaşama şartlarını sarsmış ve zedelemiştir. Şüphesizki bu yaşama şartlarının bozulması ilk önce insan sağlığını tehdit altında bulundurmıştır. Maalesef bu tehlide rağmen bu yolda yürümek mecburiyeti karşısındayız. Bizi bu tehditten en kısa yoldan kurtaracak hiç şüphesiz ki Beden bakımı olacaktır. Aksi takdirde sağlığı bozuk bir nesil karşısında kalmak tehlikesi her zaman kendisini gösterecektir.

B — Terbiye ve fikir tarihini şöyle bir düşünürsek, garpta ve şarkta fikir ve kafa terbiyesi ön safta gelmiş ve irade daima ikinci dereceye alınmıştır. Yapmak, yapabilmek kudreti bilinmiyen veya bilinmek istenmi-

yen düstur halinde zamanımıza kadar sürüp gelmiştir Harp sonu dünyasının birçok acı hakikatları yanında diğer bir hakikatı daha şöyle diyor: «Bilgi kuvvettir» diyenlere karşı «Yapabilmek kudrettir» diye haykırılıyor. Bu haykırış en evvel ruhun kalıbı olan beden işleme imkânlarını da vermek lüzumunu duyurur.

C — Bu gün için Ulusları tehdit eden ve yıkıma sürükleyen afetlerden birisi ve belki en birincisi içten dağılma ve bozuluktur Ulusal birliğini temin edemiyen devlet kuruluşlarının yavaş yavaş değil bazan birdenbire yıkılıp gittiğini zamanımız hadiseleri gibi tarihteki vak'alar da gösterirler. Harp sonrası hakikatları içinde kendini gösteren biri daha vardırki, o da millî bağların yerine geçebilecek başka hiç bir bağın olmayışdır.

Onun içindir ki fertlerde Millî şuuru uyandıracak amilleri aramak ve bunun inkışafı şartlarını düşünmek gerekir, bu yönünde evvelâ kuvvetli bir nesil gelir. Öyle bir nesil ki Jahn'ın söylediği gibi «başlangıçtan itibaren Beden terbiyesinin yardımıyla büyük müsterek ruh ve vatan düşüncelerine "sahip olabilsin».

Bir kumanda altında işlenmesini bilmiyen küçük birliklerin büyük birlikler halinde işlemesine imkân yoktur. Bu da ancak terbiye ile, Beden Terbiyesinin rolle izah edilebilir.

D — Lâtince bir söz vardır: Tabiat hiç bir zaman sıçrayışlar yapmaz. Bunda yeni zaman inkı-

şaf tekâmül nazariyesi gizlidir. Hacekel'in ortaya attığı bu inkışaf ve tekamül nazariyesine göre her münferit varlık inkışaf halinde kısa ve sıkışık bir şekilde nev'nin inkışafını tekrarlar bir tek gayesi vardır: Hayat mücadelesinde muvaffak olmak: Biz bu tabii tekâmüle ne kadar uygun bir surette hareket edersek gerek ruh canlılığı o kadar korumuş oluruz.. Buda evvelâ tabiat kanunlarını tanımak ve sonra da ona göre hareket etmekle mümkündür.

İşte Tabiat kanunlarından çıkaracağımız ilk netice beden bakımından canlılık muhafaza edilebilmesi için her şeyden önce açık havaya, güneşe ve serbest hareketlere imkân vermek ve 7 yaşından itibaren dar odalara, sıralara oturtulmaya mahkûm edilen yetismekte olan nesli bu yönden yetiştirmeye çalışmak lâzımdır.

Kısaca yazdığımız Beden hareketlerinin bu dört gayesine göre 19 Mayıs'ı izah edecek olursak.

1 — 19 Mayıs bizim Millî birliğimizin ilk sembolidir.

Atatürk'ün etrafında kurulan bu birlik kendisinden sonra da ne kadar kuvvetle devam ettiğini bu gün açıkca görüyoruz.

2 — 19 Mayıs gençliği inkılâp gençliğidir. ATATÜRK'ün yüce emanetini koruyabilmek için her şeyden önce Beden yönünden sağlam fertlere ihtiyaç vardır.

3 — 19 Mayıs gençliği yurtda inkılâp korucularının eserlerini yürüten bir gençliktir. Bu

gençlik her şeyden önce yapabilmek ve başarabilmek kudretine sahip olmak mecburiyetindedir.

4 — 19 Mayıs gençliği eski devirin tabiat kanunlarına aykırı olarak gençliğin attığı dar odalardan, karanlık ve kafesli yerlerden çıkarmak, güneşe, havaya ve hürriyete kavuşturmakla devrimlerin en önemlisini yapmış bulunmaktadır.

5 — 19 Mayıs gerek Benden gerek karakter, gerek sosyal bağlar, gerek hayat ve canlılık bakımından öyle bir nesle örnek olmuştur ki, bizzat kendisi bir gaye olmuş ve gençlik en müşkül anlarında 19 Mayısı düşünerek kurtuluşa götürülen bir Ulus gibi müşküllerini yenmeyi bilecek, yine 19 Mayısı göz önüne getirerek işe sarılacak ve bilecektir ki başlanılan başarılabılır.

23 NİSAN

Cemil ATAĞLI

Aziz kardeşlerim,

Tam 19 sene evvel, Türk yurdunun ufuklarına, Türk milletin omuzlarına çöken kâbusun parçalandığı, Türk milletine yeni bir saadet devrinin açıldığı Türk çocuğuna yeni bir faaliyet sahasının gösterildiği bu gün: Ankarada Türk hakimiyetinin temelleri atıldığı bir gündür.

23 Nisan 1920 baharın bu tatlı günü, kuşların cıvıltıları, rüzgârın çeşitli nağmeleri arasında yeni bir devrin doğduğunu, büyük Türk milletinin büyük varlığını bütün cihana ilân ediyordu.

Kudurmuş gibi saldıran düşmanların pek vahşiyane muameleleridi çekemiyen Türk milleti ya istiklâl ve ölüm söuünü cihana haykırdığı günün tam on dokuzuncu yıl dönümüdür.

Tarihin seyrini değiştiren, Türk ruhudada inkılaplar yapan Türk yurdunda mamureler kuran cihan muvazenesinde en büyük rolü oynayan, dünya devletlerinin ahengini temin eden, Türk ulusuna, hakimiyetini kazandıran

bir devrin başladığı günün başı 23 Nisan 1920 tarihıdır. Bu mubarek gün bu mesut bayram hepimize kutlu olsun. 23 Nisan 1920 Türk hakimiyetinin başlangıç tarihi Türk çocuğunun ilk bayram günüdür.

Hakimiyet ve çocuk yekdiğerine ne kadar munis iki kelimedir. Hakimiyetsiz millet olmaz. Bir millet için en büyük varlık şüphesiz hakimiyettir. Çocuk ise bir milletin ümit ve istikbalıdır. İstiklâl ve istikbal Türk çocuklarının omuzlarına yüklenecektir. Türk hakimiyetini koruyacak, her türlü tehlikelerden muhafaza edecek ancak ve ancak Türk çocuklarıdır. Kanımızı dökerek, canımızı, malımızı feda ederek kazandığımız hakimiyeti, kalbimizden bir parça olan ve bizim için en kıymetli bir varlığımız olan evlâtlarımızla aynı derecede tutuyor ve birini diğerine tercih edemiyoruz. Ve diyoruz ki: Ey çobnklar, siz bizim kabimiz kadar sevgilisiniz. Fakat kalplerimizde yaşayan sizlerin yanında birisi daha vardır. O da Türk

hâkimiyettir. Kendinizi ne kadar severseniz canınızı korumak için nasıl çalışmanız lâzımsa bir fazlası ile hâkimiyeti korumak da yine sizin vazifeniz olacaktır. Ve olmalıdır.

Aziz kardeşlerim.

On dokuz sene evvelki Türkiyenin vaziyeti şöyle düşünürsek bu günün ehemmiyetini daha iyi anlarız. Sınırları bozulmuş orduları dağıtılmış eli kolu bağlanmış, silâhları toplanmış, yurt harap olmuş, perişan bir milletin başında keyfine tabi bir idare, düşmanların emrine amade bir hükümet erkânı, düşmanların eline teslim edilmiş kosa bir milleti düşününüz. Bir de bu kötü emelleri kökünden kaldırıp atan ve millî hâkimiyeti kurup cihana varlığını tanıtan Türkü düşününüz, ne büyük bir sevinç duyacak, göğsünüz ne kadar kabarcaktır.

Muhterem kardeşlerim.

Hâkimiyet ve çocuk: Mana itibarıyla çok derindir. Bu iki kelime ile millî varlığımızın temellerini en kuvvetli bir surette atmış oluyoruz. Çocuğa kıymet vermenin yurt hayatında büyük bir pay ayırmanın ve bunu hâkimiyet ile birlikte tutma, asri anlayışların en mükemmel ve üstünüdür. Millî varlığa dayanmayan hâkimiyetler daima korku içinde yaşamışlardır. Bu korku saikasıdır ki iş iş başında bulunanlar yalnız kendilerini, zamanlarını düşünebilmişler, atisini görememiş, düşünememiş, ve düşünmekte istememiştir. Halbuki bu günkü zaman

geçicidir. Biz vatan uğrunda yarını düşünmeye borçluyuz. Yarını düşünmek gözümüzün önüne geldiği zaman en evvel hatırimıza gelen çocuktur.

On dokuz sene evvel yurttaki hüküm süren saltanat bittabi bu vaziyeti göremezdi. Ancak saray ve sarayın etrafında toplanan bir kısım vüzerâ ve yüzlerce aile günlük hayatlarını tatlı geçirmeye çalışırlar. Kendi evlatlarının bile terbiye ve terakkisine çalışmazlardı. İşte bunun neticesidir ki ellerindeki hâkimiyeti kaçırmaz hemen yüzde 95 şüpheli bir hale düşmüşlerdir. Çünkü onlar çocuklarına hiç ehemmiyet vermemişler terbiyelerine ellerinden geldiği kadar bakmamışlardı. Bir tarafta halk yalın ayak başı açık millî hâkimiyetin saadetini, ezaretin fenalığını yakinen bildiği ve icap ettiği zaman seve seve kanını döktüğü halde diğer taraf millî gurur, millî terbiyeden mahrumdu. Her türlü zillete tahammül edecek bir ruh taşıyordu.

Kardeşler,

Evladı maddeten ve manen zayıf olan ailelerin nasıl devamına imkân yoksa, çocukları vücutca kafaca, terbiyece zayıf olan ailelerin meydana getirecekleri millet den de faide yoktur. Çocukları her sahada kuvvetli olan milletlerin ise inkırazına imkân yoktur. Yaşayacak olan milletler ancak böyle milletlerdir. İstiklâlin yer yüzünde nasıl bekçisi ordumuz, gökte tayyarelerimiz, denizlerde donanmamız ise istikbalin de kurtarıcısı çocuk, bekçisi ço-

cuk, koruyucusu yine çocuktur. Onun için çocuklarımızın sıhhatini terbiyesini, kültürünü korumalıyız. Senenin en güzel mevsimine rastlayan bu bayram hem çocuğun hem mevsimin baharındır. Tabiat binlerce çiçeklerle nasıl etrafı süslüyorsa millî hâkimiyetin korunması için çocuklarımızın kafasını vücudunu öylece süslemeliyiz.

Ey Büyükler;

Çocuğunuzun nasıl olmasını istiyorsunuz. Bunu ara bul, sor öğren, düşün fakat en evvel çocuğuna kendin numune ol. Çocuk basit düşüncesiyle tecrübesiz kafası senin gidişinden senin sözlerinden dersler alacak ve senin

gibi olacaktır.

Ailenin refahı, çocuğun saadeti, vatan ve milletin ebedî hâkimiyeti için mühtaç olduğun varlığı kendin numune olarak ve numunseler göstererek çocuğunu ikaz et. O yola, doğru yola sevk et.

Çocuğunu gürbüz, çalışkan, doğru, temiz yetiştirirsen dalkavukluğun, riyakârlığın, tabasbusun, yalancılığın düşmanı olarak yetiştirebilirsen en büyük saadet senindir.

Bu güzel varlığınla, istediğin kabar öğünebilirsin. Ne mutlu böyle evlât yetiştiren anaya, babaya, ne mutlu böyle yetişmek için çalışan çocuğa.

19 M A Y I S

Hâmit ALTAY

Sayın Yurddaşlarım:

Bu gün en büyük günü, ulusal Egemenliğini kurduğu gündür. Bizi istiklâlimize kavuşturan bu kutsal bayramı ne kadar büyüklerle karşılasak azdır.

Saltanat ve hilafet türkü ezen
iki kara kuvvet olmuştı. Deli,
budala, cahil, kan dökücü hain
padişahlar bizi yıllarca uçuru-
ma sürüklemekten çekinmediler.
Her türlü fenalığı yapan geri
kalmadılar. Balıklark para ser-
pen, duvarlara kürkler giydiren,
kardeşlerini, çocuklarını, vezir-
lerini öldüren zalim sultanlardan
ne hayır gelir? Ordumuz savaşta
çarşışırken dördüncü Mehmet
sarayında kadınlar ve dışarıda
av ile meşgul oluyordu. Hazine
de on para yoktu. Sarayın sof-
ra takımları, has ahırın eğerle-
ri eritilerek para yapılıyordu.
İkinci Mahmut atını terbiye eden
Lehli bir canbaza suvari miralay-
lığı vermek istedi. Adam kabul
etmeyince Baytarlık bildiği için
Alay doktoru yaptı. Abdülmecit
bir çok defa saryoslukla sızdı-

ğından adamları kendisini bir çarşafa koyarak saraya götürürlerdi. Kızı Fatma sultanın sarayı için 200,000 lira sarfedildi. Padişahın bir gözdesi ayda 10000 lira harçlıyordu, Halbuki bu sıralarda para bulamayan devlet adamları yabancılardan istikraz yaparak borç alıyorlardı. Abdülaziz 14 seneye içinde saray yaptıрмаğa 7 milyon lira kapattı. Bir irade si için 1 milyon lira rüşvet aldı. Bu zamanlarda da eçnebilir den yüksek faizli istikrazlara devam edilmekte idi.

Çok fena Saltanat idaresi ga-
ip ettiği savaflara Trabulus ve
Balkan felâketlerini ilâve ettik
ten sonra 1914 de bizi Cihan
harbinede soktu. Kahraman Türk
askeri yapılan hatalarla ziyan
edildi Fakat Çadakkale kapımı
çok büyük bir komutanımız mü-
dafa etti. 18 mart da Düşman'ı
denizde boğdu. Sonra kara da
da cehenemi harkler içinde kuv-
vetli düşmanlarını gecenin ka-
ranlıklarında gemilerine binip
kaçmağa mecbur etli. İşte bu

büyük adam 25 sene evvel Ana-
fartalar zaferi ni krzanan Mus-
tafa Kemâl idi.

Nihayet 4 senelik bu uzun (Harp) den yenileu mütteliklerimiz gibi bizde mağlub çıktık. Bize (30 birinci tesrin 1918) be pek ağır şartlarla (Monduros mü-tarekeaini) imzalatıldılar.

Bu Mütneke ye göre bogaz-
lar itilaf askerlerince işğal edi-
lecek ve buralardan düşmanları-
mızın gemileri serbestçe Kara-
denize geçebilecek idi. Tekmil
ordumuz terhis edilecekti. Ana-
dolunun önemli bir geçidi olan
Toros yolu itilafçılara bırakıla-
caktı, Kendi esirlerini ve Ermeni
esirlerini alacaklar bize esirleri-
mizi vermiyeceklerdi. Muahede-
nin 7 nci maddesinde de şöyle
deniliyordu. Müttefikler kendi
emniyet ve selâmetlerini tehlike
de görürlerse sevkıleyiş nokta-
larını işğale hakları olacaktır. Bu
madde, düşmanlarımızın bir ta-
kım bahanelerle topraklarımıza
çıkacağını gösteriyordu. Öyle de
yaptılar.

Padişah ve hükûmeti aciz ve korkak kaldı. Memleketi kurtarmaktan ziyade kendilerini düşündüler. Düşmanlarla beraber oldular.

Anadolu da Adana tarafında
Fransızlar Urfa, Maraş, G. An
tep, Merzifon, Samsun da İngiliz-
ler Antalyaya, Konya tarafından
İtalyanlar ve İzmir de Yunanlılar
göründü.

İstanbuldu Rum patrikhanesinde Mavimira fesat cemiyeti her tarafa çeteler yaymaga ve mitniğler yapmağa başlamıştı. Er-

meni patrikhanesi de fesad da
geri kalmıyordu. İzci teşkilâtı
yapıyorlar 20 yaşındakileri güya
izci alarak harbe hazırlıyorlardı.

Bunların arasında İstanbul'dan idare edilen ve bütün karadeniz kıyılarında çalışan Pontös cemi-yeti de vardı.

Merkezi İstanbul'da olan Kürt teali cemiyeti şarkta bir Kürt devleti kurmak hayali peşindedir. Padişahın ve adamlarının girdiği İngilizlerin yumruğu altında inlemeyi iyi buluyorlar, memleketi kurtarmaktan ziyade kendi menfaatlerini düşünen insanlar,

İstanbul hükûmetinin başında İngillilerle gizlice anlaşak İngiliz himayesini kabul edip imalayan hain bir padişah Vahdettin vardı. Sadrazamı da en alçak bir kafasız olan Damat Ferit paşa

İşte bu sıralarda Büyük Atam
iz Mustafa Kamal paşa harbiye
nazırı Şakir pasadan bin güçlük-
le üçüncü ordu müfettişliğini al-
arak arkadaşlarıyla İstanbul'dan
Anadoluya hareket etti.

Küçük Bandırma vapuru 16 —
Mayıs — 1919 akşamı İstanbulun
Galata rıhtımından 4 kişi tarafı-
ndan selâmetlenerek açıldı.

Bütün vapurlar gibi itilâf devletlerinin koyduğu programa uyarak ilk önce Kızkulesi açıklarında demirledi. Bir İngiliz binbaşı ile bir de subay kılığında Ermeni tercüman basit bir kontrol ile gittiler, heyecanlı bir yolculuktan sonra Sinoba gelindi. Oradan da Samsuna geçilerek 19 — Mayıs — 1919 da güzel Anadolu topraklarına çıkıldı.

Bu günlerde yurdumuzun bazı taraflarını kurtarmağa çalışan bazı cemiyetler arasında Vilâyeti şarkîye müdafaa hukuk millîye cemiyeti de vardı. Ulusunu kendisi beraber gören Büyük Atamız bu cemiyeti Erzurumda toplamaya çalıştığı Erzurum kongresinde bulunmek için oraya gitti. Orada vatan bir bütündü. Parçalanmaz diye antiçiler. Hiç bir devletin mandasını kabul etmemeyi kararlaştırdılar. Sivas kongresinde da Türk ulusu dâhi reisinin etrafında toplandı. Ve yurdun bir karış toprağını vermemeye sözleşti. Oradan Anka. raya gidildi.

Bütün bunlar olurken Padişah hükûmeti İstanbul da Şeyhülislâm Deri zade Abdullah isminde bir alçağa Mustafa Kemal gibi bir kurtarıcıyı asi gösteren bir fetva verdirmiş ve fetvayı düşman tayyareleri ile memlekete attırmıştı. Milleti birbirine kırdırmak için her şeyi yapmaktan çekinmiyorlardı.

İstanbulda çıkan itilâf kuvvetleri kışlalarımızı tutmuşlar, askerlerimizi kahpece öldürmüşlerdi.

Nihayet hain Padişah ve hükûmeti en büyük alçaklığı yaparak 10 Ağustos 1930 de Sevr muahdesi gibi bir ölüm paçavrasını imzaladılar.

Sevr muahdesi bizde ne yurt, ne ulus bırakmıyordu. Değil hepsi, muahdenin ayrıldığı kısımlardan biri bile bir ulusu yok etmeğe kâfi idi.

Topraklarımız dört taraffan düşmanlara kalıyor, Fransızlar,

İngilizler, İtalyanlar, Yunanlılar, Ermeniler, Kürtler güzel binlerce yıllık yurdumuzun büyük bir kısmını elimizden alıyorlar. Güya bizde kalan yerlerde Kastamonu taraflarında ufak bir parça ile İstanbul ve boğazlar, halbuki boğazlara hakim olan bir ecnebi komisyon idi. Burada Türkten başka büyük küçük yabancı devletlerin mürahhasları bulunacaktı. Ayrı askeri ve bayrağı vardı. Artık topraklarımızın hâkim olamadığı boğazlardan düşman gemileri serbestçe geçebilecek.

Trakya da Yunanlılara kalıyordu. Anadolu da ise kendi paramızla gemilerimiz batırılmış yollarımız, demir yollarımız yene kedi paramızla harap edilmiş oluyordu. Harp açmak hakkımız değil, ancak kaçakçı korkutacak küçük topraklarımız, bir kısım subayları ecnebi olan 35.000 kişilik bir jandarma kuvvetimiz vardı.

Para işlerimize bir ecnebi mali komisyon bakacaktı. Paramızdan evvelâ bu komisyon azasının maaşları, işgal kuvvetleri maaşları ve müttefik devletler tebasından umumi harpte zarar gören şahıs veya müessiselerin zararları ayrıldıktan sonra kalan para ile ancak mektep, hastahane gibi şeyler yapabilecektik... Tabii elimizde bu parayı bile bulamıyacaktık. Kazancı ile düşmanlarını besleyen esir bir millet olacaktık.

Yol yapmak, gemi yapnak, tayyare yapmak yasaktı.

Bir ecnebi tebasına zarar ve

ren her Türk şiddetle cezalandırılacaktı. İsteyen hiç bir güçlele karşılaşmadan ve sormadan Osmanlı idaresinden ayrılacak ve ecnebi tebası olabilecekti.

İmtiyazlı ecnebiler gümrük yolları açılmış memleketimize mallarını akıtacaklar, bizi soyacaklardı. Biz müdafaa kuvvetini gaip etmiş, sanstını' ticaretini gaip etmiş, ecnebileri doyuran zavallı insanlar gibi kalacaktık.

Kısaca : Ne Türk Ulusu ne de Türk Yurdu kalıyordu Kırk yıllık şerefli mazisi olan Türk köle oluyordu.

Fakat hayır !. Medeniyetlerin kaynağı olan büyük Türk esir olamaz !

İstiklâl Türkün çok eski bir aşkı .. O ancak tarihinin şanlı bir ulusu olarak yaşayabilir !. Türk için yapılacak bir şey vardır : Ya İstiklâl ! Ya Ölüm ! ..

Nasıl ki öyle oldu . 23 Nisan 1920 de Büyük Millet Meclisini kurduk .

Böylece egemenliğimizi elimize alarak kurtulduk .

Başımıza unutulmaz Atamız ve sayın cumhur reisimiz gibi eşsiz büyüklerimiz olduğu halde gir-

diğimiz kurtuluş savaşından büyük zaferlerle çıktık .

Vaktile Osmanlı sultanlarının çok kötü idaresi yüzünden insanda sayılmayan ulusumuz en büyük şerefli mevkij kazandı .

Boğazlar bizim oldu . Milletler meclisi, boğazlar, Antakya bizimle kaynaştı . Kutsal yurdumuzda tek bir düşman kalmadı. Silâhlarımızla, demir yollarımızla, fabrikalarımızla en kuvvetli bir Türkiye ortaya çıkardık.

Buna bütün dünya parmak ısırırdı. Yani millet doğdu !. Asker vereç, vergi veren, besleyen ve çokluk olan köylü başta yerini buldu. Aşarın kaldırılmasıyla geniş bir nefes aldı. Osmanlı köylüsü ve askeri kadın ve erkek el ele en bahtiyar bir millet gibi medeniyet yolunda dev adımlarla ilerledik ve o güzel yolda ilerlemek teyiz.

Yarın bu günkü egemenliğimizi ellerinde tutaca bu günün çocuklarıdır.

Ne mutlu onlara ki cumhuriyetin yav rularıdır.

Yaşasın Türkün egemenliğini kendinde toplayan Büyük Millet meclisi, yaşasın Cumhuriyet !.

19 MAYIS

Hilâli kırılmıştı, sönmişti yıldızları;
 Birer matemli dolu vatanımın kızları;
 Dost teselli sesi duymazdı hiç bir kulak,
 Türk yurduna musallat ölümlerden bir sağınak;
 Her göz yılgın her kafa kendi derdine düşmüş,
 Vatan leşi üstüne leş baykuşları üşmüş;
 Türkün tarihten evvel kaynayup, akup gelen,
 Asırları aşarak, gıranitleri delen
 Kahramanlık seylabı kuruyup birden bire
 Bir bataкта kayb olmuş, yahut batmışdı yere;
 Türkün bastığı yerler heybetinden titrerken,
 Dünyayı titretmeye türküm demek yeterken
 Kangirenden her uzvu dökülen yavaş yavaş
 Bir sefalet meşheri kesilmişti. Tek bir baş
 Doğruldu dedi: «Hayır bütün bunlar yalandır»
 Güneşle doğar Türklük Gün yaşadıkça kalır!
 Ne gün ışığı söndü ne Türkün gücü öldü,
 Evhamın masalları Türk kalbine döküldü!
 Türkü inandırdılar asılsız bir masala!
 Ona öldün dediler, yat karşında musalla!
 Bu sözleri söyleyüp cenaze namazına
 Hazırladan Sultana, o allahın kazına
 Bir tükürük savurup denizlere atıldı,
 Önünde tarih denen geniş bir yol açıldı!
 Türkün ölmez tarihi, Türkün ölmez zaferi
 Peşine takıldılar titreterek her yer!
 Samsuna yanaşdılar, bakdılarki ne kadar
 Tarihleri yırtup tarihe sığmayanlar
 Varsa orda toplanmış, Atamızı bekliyor,
 Güneşe haykırarak «Şimdi biraz dur!», diyor
 Çünkü yeni bir tarih Türklüğe yazacağız,
 Süngülerle beşere yeni yol kazacağız;
 Hurâfeler bayramı on dokuzde başladı;
 Bu gün Atam Türklüğe yeni bir kan aşıladı,
 Bu günün de ismine idman bayramı dedik,
 İdman savaş demektir, savaşı bir din bildik.
 Çünkü savaşmadıkça yaşamının yolu yok,
 Türke ölüm yaraşmaz ey Türk durma savaş çok;
 Kafanla, vücudunla hazırlan hep savaşa,
 Şu güneşin altında merdce insanca yaşa;
 Parlayan yıldızların var, Beyaz, Kızıl ayın var,
 Önünde önderin var, arkanda bir ATAN var.

Bedja FALAY

19 MAYIS

Yazan: Avni GÜLER

19 Mayıs. Tarihten önceden
 beri yaşayan ulu Türk milletini
 yirminci asrın içinde yok etmek
 emellerini kuran kara gönüllüle-
 rin ana yurda saçtıkları zehirli
 sislerin içinden parlak güneşin
 ilk doğduğu gündür,

Mondros mütarekesi ile diri-
 dıri mezara konmak istenen ne-
 cib ve asil milletimizin açılmış
 bu yaraların en nazik ve kahra-
 man bir elin uzanarak sardığı ve
 güzel yurdda inliyerek terennüm
 eden bülbüllerin nağmelerini bir
 denbire sevinç ve hürriyet şarkı-
 larına döndüren ve Türk yiğit-
 lerinin kükremiş arslanlar gibi
 silahına sarılarak dedemizin kan-
 ları ile boyanmış yüksek bayra-
 ğımızın etrafına toplandığı gün-
 dür.

İlk hürriyet havası, ilk kur-
 sun, ilk kurtuluş ve ilk savaş
 bu gündür.

EY ULU ATATÜRK...

Yokdan var eden, Türkün bü-
 yük oğlu ATATÜRK...

Yurd parçalanmıştı. Yılmak
 ve durmak bilmeyen milletimizin
 hakir görülmesine ve mahkûm
 yaşamasına tahammülü olmıyan
 ve Türk milletinin asla bu şekil-
 de yaşamıya mahkûm yaşama-
 sına tahammülü olmayan ve Tü-
 rk milletinin asla bu şekilde ya-
 samıyacağını bütün bünyaya bir
 defa daha fakat çok muazzam
 tanıtın ve isbat eden ulu ATA-
 TÜRK..

Samsun sahillerinden kimsesiz

ve bağısız kalmış Türk gençliğine
 ve Türk b-nliğine ellerinizi uza-
 tarak parlak güneşiniz etrafına
 topladınız. Asırlardan beri esa-
 ret nedir bilmiyen Türk kalbinin
 akan göz yaşlarını sildiniz, top-
 landık, koştuk, kükredik, yiğit-
 lerimiz kara gönüllülerle uğra-
 şırken ihtiyar ve çocuklarımızın
 yardımları ile hürriyet ve istiklâ-
 limize kavuştuk.

Hakimiyetimizi kurtaran, ağ-
 liyanları susturan, sisleri boğan,
 kara gönüllüleri güzel yurddan
 kovan, koca Türk devletini ye-
 niden kuran varlık yaratan bü-
 yük güneş ATATÜRK..

İşte bu gün, buradan yirmi
 sene evvel Samsun ufuklarında
 doğmuştun.

Bu gün, güzel bir serab, uç-
 veren bir tan yeri kadar sevimli
 ve tatlıdır.

Bugün, genç ve yiğit yürek-
 lerin taşıdığı, kabardığı, istiklâl
 aşkı ile gülerken koştığı bir he-
 yecan, istikbalin tatlı ümidlerini
 taşıyan kutsal bir gündürki cen-
 gaver Türk kanının damarlarına
 sığmıyacak kadar coşkun taze-
 hürleri ile dolu bir bayram ve
 bir gününçtür.

Bana öyle geliyorki:

Bu gün güneş gayet parlak
 doğuyor. Güneş her Türkün ba-
 şına kızıl ışıktan birer çelenk ve
 ellerine birer kızıl tuğ veriyor.
 Her çehrede bir sevinç, her göz-
 den ateşin kıvılcımlar fışkırıyor.
 Gençler tunç benizli gençler, İs-

tıkbalin yurd ve Cumhuriyet koruyucusu gençler: Başları dımdık istiklâl ve hüriyete birer kalâ olan göğüsler kabarmış, atılacak bir arslan heybeti ile yürüyorlar.

Dünün acı günlerini gören her Türkün gözlerinden ateşle beraber çıkan bir sevinç damlası, çocuklarda bir neş'e, yurdda her taraf gülgün, tabiat çiçekler üzerine bile yağdırıbı ve saçtığı güzellik daha muhteşem ve muazzam görülüyor.

Bu muhteşem varlık, bu yüksek medeniyet, bu istiklâl, bu zafer hep, hep şahlanan dâhî kudret ve kuvvetin satveti ve işaretidir.

Ey ATATÜRK...

Samsun sahilinde merkez şahlanan kudret ve kuvvetini temsil eden abidenin manevî ilhamı ne kadarda büyüktür. Kalemelerin âciz kaldığı yalnız kudretin ve kuvvetin tavsifi karşısındadır. Bu güne kadar şairler, edibler, herkes herkes ulu kudret ve kuvvetinizi tavsife çalıştılar.

Hayır bu varlığı ne edip, şair kalemi, ne bir ressam san'atı ve nede bir hatip dilile tavsife muktedir olamadı ve olamayacak. Bu ulviyet Türk kalbinin derinliklerinde tecessüm edecek ve

her Türkü. dimağında canlı bir duyğu halinde yaşayacaktır.

19 Mayıs bu günü ilerinin yurd bekçisi ve koruyucularına hasretmekte de kudret tebarüz ediyor. Türk gençliği. Türk sporcusu bu günü sev, bu günü tes'id et, bugün senin bayramındır. Bu gün senindir. Yirmi yıl evvel bu gün olduğu gibi dajma hüriyat ve istiklâl için koş, bize bu günü gösteren ulu (ATATÜRK) atanla ögün.

Türk milletini kuatarma için çalışan, bu günü bize hediye eden Türkün ulu oğlu ATATÜRK'ün emanet ettiği istiklâli, cumhuriyeti korumak için sende çalış. Spor yap, kuvvetli ol, irade kudretini artır durma çalış. Çalış...

19 Mayıs, kahraman ırkımızın savlet yarattığı gün, ulu ATATÜRK'ün millete kollarını açarak (Biz varız) dediği mes'ud bir gündür.

ULU ATATÜRK...

Seni candan seviyoruz. Yarın da asırlarca sonra bile seni seveceğiz. Bu büyük duyğumuz bütün canlılığı ile Türk milletinin gözlerinden kaybolmıyacak, kandan kana intikal edecek. Bu ışıkla ulu millet karanlıkları boğacak, bütün manileri aşacaktır.

Ne mutlu Türküm diyene...

General Ali Hikmet

Yazan: Esat BUDAKOĞLU

General Ali Hikmet'in ölümü kendisini çok yakın tanıyan, seven Balıkesir ve bilhassa spor muhitinde çok acı tesirler bırakmış ve spor âlemi müşfik bir hâmisini gaybetmiştir.

Onun ölümü ile yalnız kendi sahası değil Balıkesir spor muhiti de büyük bir boşluk duyacaktır. Kendisinden çok yakın bir alaka görmüş olan Balıkesir sporculuğu, her alaka gördüğü kimse gibi, onu da hiç bir zaman unutmayacaktır. Netekim daha sağlığında iken adını vermiş olduğu stat ta onu gelecek nesillere bir spor hâmisî olarak tanıttacak ve onun hatırasını statla birlikte yaşatacaktır.

Biz bu sütunlarda Ali Hikmet'in Balıkesir spor hayatına göstermiş olduğu yüksek alakayı unutmamayı ve bu vesile ile onu hörmetle anmayı sporculuk vazifesi biliriz.

General Ali Hikmet istihlastan sonra on iki sene müddetle kol ordu komutanı olarak şehrimizde bulunmuştur. Bu müddet içerisinde kendisine karşı büyük bir sempati yaratmıştı. Kendisini küçük, büyük herkes tanır ve se-verdi.

Balıkesirde bulunduğu müddet içerisinde memleketin her kalkınma hareketine bilhassa gençlik ve spor teşkilâtlarına çok yakın bir alaka göstermiştir.

Memleket sporunun inkişafı hususunda büyük yardımlarını

hiç bir zaman esirgemez ve kendisine yapılan bütün müracaatları büyük bir alaka ve hüsnü suretle kabul eder ve is'afa çalışırdı. Spor ve gençlik hareketlerini büyük bir hâzla takip ederdi. Spor âlemi kendisinde daima sıcak ve yakın bir alaka bulmuştu.

Balıkesir sporculuğu en faal ve mesut devresini onun zamanında idrak etmiştir. Türkiye spor âleminde kıymet verilir bir mevcudiyet olmuştu. Bir iki vilâyet istisna edilirse diğerlerinin üstünde kalan bir spor hareket ve faaliyeti yaratılmıştı. Bunda General Ali Hikmet'e büyük bir pay ayırmak lâzımdır. Ali Hikmet spora karşı olan bu alakasını Balıkesir idman yurdunun fahri reisliğini kabul etmekle filende göstermiş bulunuyordu.

General Ali Hikmet gizli kalmış kabiliyetleri bulmak ve onları inkişaf imkânlarına ulaştırmak hususundada büyük rol oynamıştır. Buna çoban Mehmet bir misal olabilir. General Ali Hikmetin alakasıdır ki çoban Mehmet bu gün göğüslerimizi kabartan muvaffak bir güreşçi mevkiine yükseltmiştir. Ham kuvvet halinde bulunan çoban Mehmeti güreş tekniği içerisinde olgun bir kuvvet haline sokulmasına âmil olmuştur.

Çoban Mehmet bir misal olarak alınmıştır. Bunun adedini daha çoğaltabiliriz.

Ali Hikmet alakasını yalnız spor sahasında bırakmamış her sporcuyla ayrı ayrı tanımış ve onların hususi hayatlarına kadar alakadar olmuştur. O sporcuların müşfik bir babası idi. onun cömert olan kalbinde her sporcu kendisine bir yer bulabilirdi. Onun içindirki ölümü ile sporcular babasını gaybeden bir evladın acısını duymuştur.

Biz burada Ali Hikmetin sadece Balıkesir spor hayatına karşı gösterdiği alakayı en kısa bir şekilde ifade etmeğe çalıştık.

General bu alakasını yalnız

Balıkesirle bırakmamış bilahare Türk spor teşkilatının başkanlığını kabul etmekle bütün memleketi sporına tammil etmiştir.

Ali Hikmet kalplerimizde kazandığı hürmet hisleri içersinde daima yaşayacaktır.

Balıkesir gençliği ve spor âlemi kendisine yakın alaka gösteren, inkişafında büyük yardımlarını esirgemiyen her büyüğüne olduğu gibi Ali Hikmete karşıda sonsuz minnet hisleri ile doludur onu daima kalbinin bütün sıcaklığı ile ancak ve ona karşı olan minnet hislerini hatırasını yaşatmakla ödemeğe çalışacaktır.

19 Mayıs

Bir imanın doğuşu, bir nura doğru koşu
Atılan adımların en sağlamı, en hoşu

On dokuz mayıs oldu asırların içinde
Milyonlarla harb açtık Romada, Hintte, Çinde

Bir o kadar da zafer kazandık yenilmedik
Dolaştık ülkeleri alını açık, başlar dik

Rüzgârları durdurduk, dağları yere vurduk
Her girdiğimiz yerde iller, devletler kurduk

Türk akını bilmeyen önünde eğilmeyen
Kalmadı, kalamazdı ona tanrı demeyen

Yıldırımlar, boralar, dalğalar, zelzeleler
Kıvılcımlı bakışlar, nal sesleri, yeleler!...

Bizi at üstünde tutan bir ihtirastı akın
Savaşa doğru koştuk demeden uzak yakın

İşte Türkün tarihi böyle zaferle dolu
Lâkin tuzaga düştü bir gün bağlandı kolu

Altın ışıklar saçan ufukları karardı
Artık gönüller dardı, hududlar, sular ardı

Göklerde dalgalanan bayraklar bizim değil
Birer yüz veren kutlu topraklar bizim değil

Bülbüller ötmez oldu, kızların yüzü soldu
Beli bükük nineler yasla saçını yoldu.

Ak sakallı dedeler ağladı için, için
Nedan bu hale geldik, yarap neden niçin?..

İnce minarelerde susturuldu ezanlar
Başımızın üstünde uğulduyor çanlar

Saraylar harabeye, ovalar çöle döndü
Gözleri aydınlatan emil güneşi söndü

Şehirler, kasabalar, köyler sanki bir mezar
Zehirlendi ciğerler ruhları azar, azar

Kemirdi didikledi mikropları otagın
Ey büyük Türk milleti bumu olsun kazancın?..

Bir kurtarıcın yokmu? Nerelerde başbuğun?
İstiklâlin nerede, nerede kılıcın tuğun?

Asırlarca parladı nasıl sönmezse güneş
Elbette sönmeyecektir Türk inancı ona eş

Bir kıvılcım fırladı İstanbul'dan Samsona
Türk atları şahlandı artık sevin sin tuna

O kıvılcım bir yangın, yangın değil bir volkan
Titredi heybetinden bütün ayırupa, balkan

Yurtta ne düşman kaldı, ne esaret, ne zillet
Çıktı bir tek yumruktan yirmi milyonluk devlet

Türkün şerefli adı yayılınca dünyaya
Yıldızlar ışık verdi bayrağındaki aya

Şimdi hürüz denizler, gökler, topraklar bizim
Atamı kucaklayan çelenkler, taklar bizim

Bu güü kutlu gündeyiz ne miraçtır, ne haçdır
Bir devrin başla gıcı Türk tarihinde taçdır

On dokuz mayı nedir?.. Safa dolu düğündür
Atatürkün Samsuna ayak bastığı gündür.

Recep YERSU

" Ben , her güreşte arkamda Türk Milletinin
Bulunduğunu düşünürüm,, diyen namdar pehlivan

KURT DERELİ

Yazan: K. Kâni AKPINARLI

12 . Nisan Türk güreş tarihi, şimdiye kadar ebediyete intikal eden ünlü ve namdar pehlivanlarımızın en ünlüsünü, en namlısını ve en kuvvetlisini aramızdan ayırarak ebediyete göç ettirdiği gündür. Namı ve şanı üç kıtada bihakkın anılan ve kendisinden bahsedildiği zaman, Türkün o korkunç kuvvetini bir senbol halinde dillere destan eden bu namdar pehlivanı, kürremiz içinde tanımayan hemen bir tek kimse yokdu ve yoktur.

Öyle zannediyorum ki, şimdiye kadar gelmiş ve geçmiş hemen bütün Türk pehlivanlarının en namlısı ve en kuvvetlisi ve hatta hasımlarının en korktuğu ve yıldığı pehlivan, Kurddereli Mehmed pehlivandır.

Hemen her milletten ve her boydan pehlivanlarla güreşen kurddereli rakiplerini o korkunç kuvvetile adeta ezercesine ve kemiklerini kırarcasına ve hatta vücutlarını pelte haline getirircesine, mağlup ederdi. Bu suretle Kurddereli, yabancı bir memlekete güreşmeğe gittiğinde, kendisile güreşecek veya güreşmeğe cesaret edecek rakip bulamamak korkusu ile karşılaştığı da vakidir. ve bu bir hakikattir.

Avrupada yaptığı güreşlerinde, karşılaştığı rakiplerinin hepside bütün cihanca tanınmış bi-

rer kuvvet nişanesi pehlivanlar bile, Kurdderelinin karşısında mağlup olmaktan, kendilerini kurtaramadılar. Hatta bu namlı dünya güreşçileri arasında en meşhur ve en kuvvetlilerinden biri addedilen ve sırtı hiç bir zaman yere getirilemiyen Hintli Gulam Rüstem bile, Kurdderelinin acı ve ezici kuvveti karşısında mağlup olmaktan kendini kurtaramamıştı.

Rahmetli Kurddereliyi, hastalığı esnasında ziyaret ettiğim vakit, Gulam Rüstem ile nasıl güreştiğini bana şu şekilde anlatmıştı: "1900 Senesi idi. Güreş için Parise davet edilmiştik. Gittik. Karşıma o zamanın kuvvetli pehlivanlarını çıkarmışlardı. Fakat Parisdeki asıl güreşim meşhur Hinli Gulam Rüstem ile idi. Bu arabı çok medhediyorlardı. Çok kuvvetli ve iri imiş. Her önüne geleni ilk hamlede ve aman vermeden yeniyormuş. Hatta Paris halkı, bu Hintli ile güreşecek olan Türk pehlivanının bunun karşısında uzun müddet dayanamayacağını, söylemişler. Tabii bu sözleri ben sonradan işittim.

Güreş günü çok heyecanlı idim. Çünkü bu kadar şişirilip kuvveti göklere çıkarılan bu pehlivan karşısında acaba nasıl bir netice alacaktım. Zaten

kendisi de benden iri ve dev
cüsseli bir adamdı.

Güreşe başladık. Hakikaten
Gulam Rüstem dedikleri kadar
da kuvvetli imiş. Seyirciler ara-
sında bir hareket başladı. Her
kes Gulamın galip geleceğini,
kat'i surette birbirilerine anlatı-
yorlardı. Güreş gittikçe uzuyor-
du. Her ikimizde yorulmağa baş-
lamıştık. Neden sonra aklıma ba-
şıma topladım. Ve kendi kendi-
me: «Mehmet, ne yapıyorsun. Ya-
bancı bir memlekettesin. Arkan-
da bıraktığın milletini düşün ve
ona göre son saldırışını yapta,
şu Hintliyi cihanın gözü önünde
yen» dedim. Hemen saldırışımı
yaptım. Bu seri saldırışımın iyi-
ye alâmet olmayacağını anlıyan
ünlü pehlivan o anda kolunun
kırıldığını bahane ederek güreşi
yarıda bıraktı. Neticede galip
ilân edildim.»

Koca Kurddereli bu güreşle
bütün dünyayı hayretler içeri-
sinde bırakmıştı.

Bu büyük Türk güreşçisi,
bundan sonra, Türk gücünü, Türk
bazusunu, Türk kuvvetini usta-
larının kuvvetleriyle, nam ve şan-
larıyla birleştirerek Türk güreş
tarihine parlak bir sueette nak-
settirmiştir.

Kurdderelinin bir çok menka-
beleri vardır. Fakat bu menka-
beleri burada uzun uzadıya ya-
zacak değiliz. Çünkü, eğer nam-
dar pehlivanın menkebelerini ya-
zacak olursak kocaman bir kitap
yazılacak kadar uzar. Biz bura-
da rahmetli hakkında - kısa da
olsa - bir kaç satır karalamakla
bu namdar Türk pehlivanının
aziz hatırasını bu sütunlarda

anacağız. [1]

Kurddereli Mehmet pehlivan
muhtelif zamanlarda kuvvetinin
maddî ve manevî mükâfatı ola-
rak bir çok madalyalar almıştır.
Fakat bu gün madalyalarının bir
kısımı zayı olmuştur. Yalnız üç
madalyası halen ailesi nezdinde
mahfuzdur. Her üç madalyada
baberat padişah Abdülhamid ve
Reşad tarafından verilen ikisi
gümüş ve diğeri nikkeldir. Hakiki
kıymet ve değeri salatanat dev-
rinde hakkile tanınmayan Kurd-
dereli, Cumhuriyet devrinde lâ-
yik olduğu hüsnü muameleyi
görmüş pehlivanlarımızdan ve bi-
naenaleyh Ebedî Şef KEMÂL
ATATÜRK'ün iltifat ve lütuflar-
ına mazhar olmuş nadirlerdendir.

1931 Senesinde Ankarada ya-
pılan Türkiye güreş birincilikle-
rinde baş hakem vazifesile An-
karaya devam edilen Kurddereli
o sıralarda Ebedî Şef ATATÜRK'
ün iltifatına mazhar oluşunu,
Hakimiyeti milliye gazetesi (Şim-
diki Ulus gazetesidir) şu suretle
kaydetmektedir.

«Sırtı yere gelmemiş Türk
pehlivanlarından Kurddereli, Tür-
kiye güreş şampiyonluğu hake-
mi olarak Ankaraya gelmişti.
Yaşı 65 şî bulan pehlivan, hatı-
ralarını anlatırken, güreşlerini
daima arkasında Türk milletini
hissetmekte olduğunu ve onun
şerefini düşünerek döğüşüğünü
söylemişti. Kurdderelinin bu söz-
lerini işiden Reiscumhur hazret-
leri pek mütehassis olmuş ve
Kurddereli pehlivana şu mektu-
bu göndermiştir:»

[1] Hakevimiz, Kurdderelinin bü-
tün menkabelerini bir araya toplıya-
rak, onun nam ve şanına yarıyacak
bir kitap çıkarmağı düşünmektedir.

KURTDERELİ MEHMET PEHLİVANA

Seni, cihanda büyük ün almış bir Türk pehlivanı tanıdım. Parlak
muvaffakiyetlerinin sırrını şu sözlerle izah ettiğini de öğrendim.

«Ben, her güreşte arkamda Türk milletinin bulundugunu ve millet
şerefini düşünürdüm. Bu dediğini en az, yaptıkların kadar begendim.
Onun için bu değerli sözünü Türk sporcularına bir meslek düsturu
olarak kaydediyorum. Bununla senden ve sözlerinden ne kadar memnun
olduğumu anlarsın.

Çoluk çocuğun için sana ufak bir armağan gönderiyorum. O, bu
mektubumla beraberdir.

Pehlivan ömrünün tam sağlıkla uzun sürmesini dilerim.

GAZİ MUSTAFA KEMAL

Büyük Gazinin mektubuna bağlı olan armağanda şudur:

İŞ BANKASI UMUM MÜDÜRLÜĞÜNE

Kurddereli Mehmet Pehlivana, «1000» Lira veriniz. Bu para birinci
kânun aylığımdan faizile ödenecektir efendim. (2)

PADİŞAH ABDÜLHAMİD VE REŞAD'IN BERATLARI :

Nişan-ı şerif-i âlişan-ı sami mekân-ı sultani ve Tuğrayı ğarrayi
cihan sitan-ı hakani hükmü oldurki :

— I —

Zat-ı şevketsimat-ı padişahaneme vedia-i cenab-ı kibriya olan su-
nuf-ı tebaa-i şahanemin tezayid-i servet ve saadet ve memalik-i mahru-
sat-ül mesalik-i mülûkânemin terakki-i mamûriyeti ahass-ı âmâl-i mül-
kdaranem olduğundan ziraat ve sınaat ve hırfetin tarakkis-i yolunda ve
mülk-i devlete ve bilcümle ebneyi beşere nafi surette ibra-ı hidemat-ı
makbule edenlerin avatıf-ı mütamayize-i şehriyaraneme mazhariyetleri
indimizde mültezem ve rafi-i yerli-i belîğ-i humayunum Kurddereli
Mehmed pehlivanın bu yolda itiraz-ı hidemat-ı müstahsene ve makbule
edenlere tahsisen tesis ettiğim sanayî madalyasına naiyyet için nizam-ı
mevzuu iktizasınca meşrut olan meziyet ve evsafı haiz idüğü asârile
muhakkak ve müsellemler olarak şerefsadır olan irade-i mekârım mûtade-i
şehriyaranem mucibince kendusune işbu madalyanın gümüşten mamul
bir kıt'ası ita ve ihsan kılınmış olduğunu mübeyyin işbu berat-ı mekâ-

[2] Ebedî Şef ATATÜRK'ün iltifat mektuplarının kilişesi diğeri sahifededir.

rim ayat-ı padşahanem tasdir ve ita olundu Tahriren fi-l-yevm-is-sani ve-l-ışrin Min şehr-i Şaban-ül-muazzam Lisenete Tis'a aşere ve Selâsemiete ve elf.

Bimakamı
Kotantaniyyetil
Mahrusatil
Mahmiyye

— II —

Nişan-ı şerif-i âlişan ı sami mekân-ı sultani ve tuğrayi ğarrayi cihan sitan-ı hakani hükmü oldurki :

Balya kazasına tabi Kurddere karyesi müteberanından Kidvet-ül-emasıl i ve-l akran Mehmet pehlivan zide kadruhunun sezavar ı atıfet-i şahanem olduğuna binaen şeref efzayı sünuh ve sudur olan emr-ü ferman-ı humayun u padşahanem mucib i âlisi üzeae kendusune mecidi nişan-ı zışanın dördüncü rütbesinden bir kıt'ası inayet ve ihsan kılınmış olduğunu mutazammın işbu berat i âlişanım isdâr olundu Hürriye Fi-l-yevm-il hadj aşere min şehr-i rebi-ül-evvel Lisenete Hamse ve ışrin ve selâsemiete ve elf.

Bimakamı
Kostantaniyyetil
Mahrusatil
Mahmiyye

— III —

Nişan-ı şerif-i âlişan ı sami mekân-ı sultani ve Tuğrayi ğarrayi cihan sitan ı hakani hükmü oldurki :

Kurddereli işbu rafi i tevki i refi.üş-şan.ı hakani Mehmed pehlivanın müsaraa fenninde ibraz eyledi meharetin nişane-i takdir i alenisi olmak üzere şeref efzayı sünuh ve sudûr olan emrû ferman-ı humayun-u mü-lûkânem mucibince mumailayhe bir kıt'a sanayî madalyası ihsan kılın-dığını mutazammın işbu berat.ı humayunum isdâr olundu. Tahriren fi-l-yevm-is-samin Min şehr-i zilhiccet-iş şerife Linesete Semân ve ışrin ve selâsemiete ve elf.

Bimakamı
Kostantaniyyetil
Mahrusatil
Mahmiyye

— 70 —

Ankara
15/II/931

Kurddereli Mehmet Pehlivana

Seni , cihanda büyük ün almış bir Türk Pehlivanı tanı-dım . Parlak muvaffakiyetinin sırrını şu sözlerle izah etti-ğini de öğrendim: "Ben , her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürdüm"

Bu dediğini , en az , yaptıkların kadar beğendim . Onun için senin bu değerli sözünü Türk sporcularına bir meslek düsturu olarak kaydediyorum . Bununla , senden ve sözlerinden nekadar memnun olduğumu anlarsın .

Çoluk çocuğun için sana ufak bir armağan gönderiyorum . O , bu mektubumla beraberdir .

Pehlivan ömrünün tam sağlıkla uzun sürmesini dilerim.

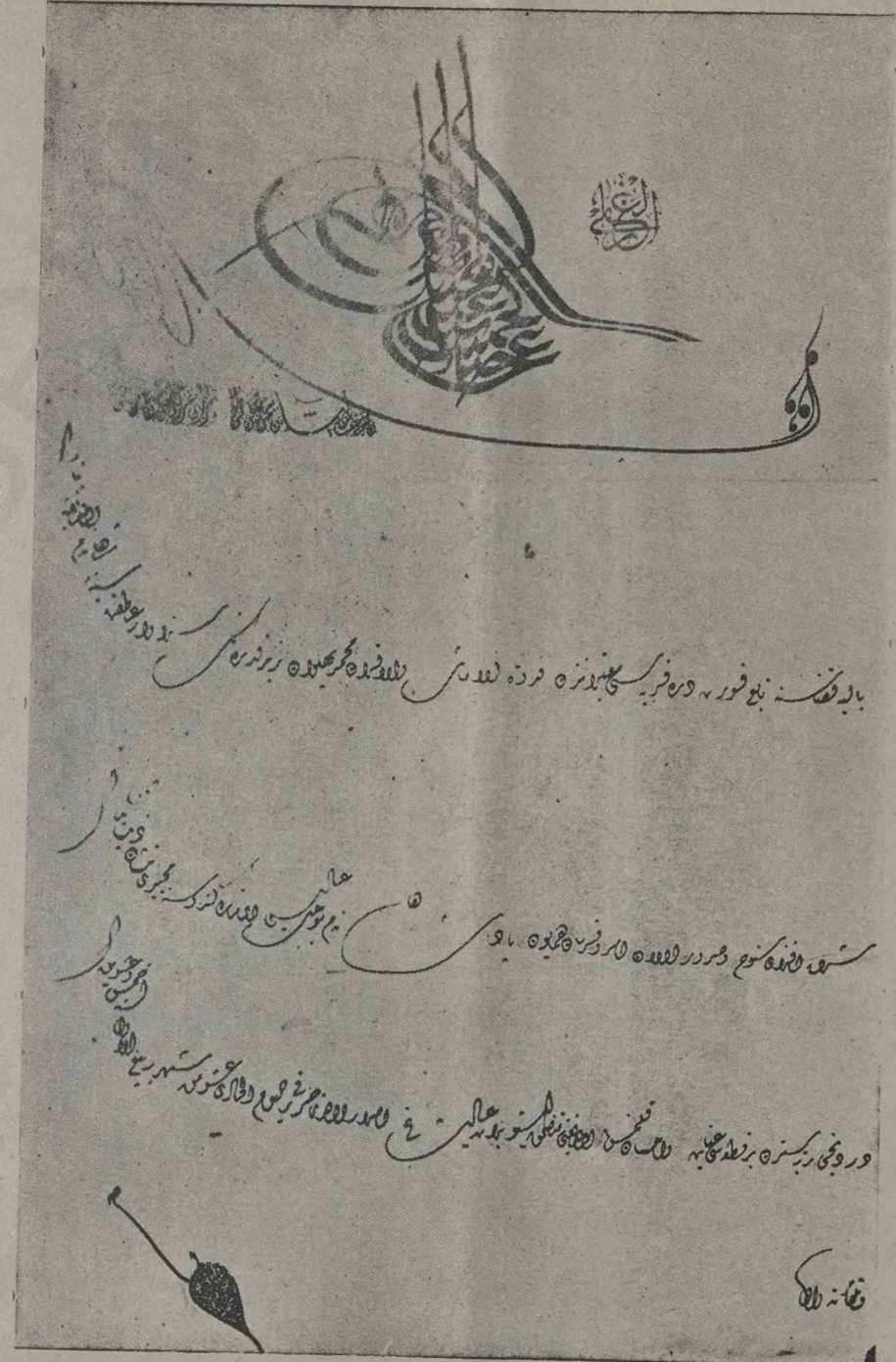
Gazi M. Kemal

Ebedî Şefin Kurddereliye İltifat Mektupları

— 71 —

Padişah Abdülhamit ve Reşat tarafından verilen Madalyalar

Abdülhemidin Fermanı

فروغ در لکس بود فواید رفیع از خفا ز محرم به کس
سوی از قیاس و سرور و شوق و شوق و شوق و شوق
لکس بود در هر روز و هر روز و هر روز و هر روز

Sultan Reşadın Fermanı

فروغ در لکس بود فواید رفیع از خفا ز محرم به کس
سوی از قیاس و سرور و شوق و شوق و شوق و شوق
لکس بود در هر روز و هر روز و هر روز و هر روز

Abdülhamidin Fermanı

23 N I S A N

Kemal OR

Bugün asırlardanberi için için yanan varlığımızın, yep yeni bir kudret alarak, cihana haykırdığı günün 19 uncu yıl dönümünü idrak etmiş bulunuyoruz. Milli hakimiyetimizin kutsi tecellisidir.

23 Nisan 1920 sabahı güneş «Türkün Ebedi güneşi» ile beraber doğdu.

O gün cihan sönmez bir dehânın enerji saçan ışıkların hız alan milli iradenin nasıl yenilmez bir kudrete kalb olduğuna şahit oldu.

Bu kudret milletin hak ve hakimiyet istiyen sesini aleme duyurabilmek için «Atatürk» ten ışık ve hız alarak yep yeni bir varlığı bugün yarattı.

İşte 23 Nisan türkün tarihteyaratıcılık kudretini dünyaya bir defa daha isbat ettiği tarihtir.

Bugün her yeni muvaffakiyetimizde bizi, adımadım takip eden zafer semalarının ergüvânı kızılığundan yep yeni varlığımızın 19 yıla tüllenen mazisine, baktığımız zaman, okyanusların muazzam dalğaları gibi kö-

pükler saçarak semalara yükselen, milli azim ve iradenin, köhneleşmiş Osmanlı saltanatını bir hamlede yıkarak demokrasinin, en bariz esaslarına müstenit, medeni bir Türk devletinin temellerini attığını görüyoruz.

Şüphesiz bir milletin tarihinde o milletin mukadderatı ile alakadar iyi veya fena birçok tarihler vardır.

Fakat türkün, zaferler, kahramanlıklar, istilâlarla dolu sayısız tarihleri içinde 23 Nisan başlı başına bir tarihtir.

Çünkü 19 sene evvel bu günde türk ulusu sönmez dehânın ebedî eserini, yanitek kelime ile bir cihan yarattı.

Bugün türk ulusu o Dahinin kendisine gösterdiği inkılâp ve terakkî yolunda Milli Şefimiz İsmet İnönünün arkasından sayısız hamlelerle ilerlerken, Atatürkün, mukaddes ismini ebediyete kadar unutmayacak, ve Ebedi Atasına olan hurmet ve tazim hislerini ilelebet kalbinin en derin köşesinde yaşatacağı r.

23 Nisan

Erdoğan ALPAR

23 Nisan yalnız Türk kuruluşunun şerefli bir günü değil, inkılâbı yaratan zafer kahramanlarıyla, yaşayacak olan yavruların bayramıdır... Çocuk bayramı, milletin ölmemeğe; istiklâlini idrak varlığını ebediyen yaşatmağa azmettiği en büyük, en kutsal bir günün sembolüdür... Ulusal eğemenliğin ilâhı Türk tarihinde nasıl başlı başına bir devrinin başlangıcı ise çocuk hakimiyetinin tanınması da o kadar manalı bir inkılâbın dönüm noktasıdır. Çocuk haftası demek, çocuklarla meşgul olunan bir senelik hafta demek değildir.. O, çocuklarla daima meşgul olmanın zahir; şeklidir... Bu hafta yalnız o mesai arasında millete bir hitaptır.. Ve milleti kendine tereddüp eden vazifeye davettir... Son yüz yıl modern insan cemiyetlerinde çocuk sergisi şuurlu bir inanışın; canlı bir ifadenin nümunesi olmuştur... Bir milletin âtisi içinde yaşatacağı gürbüz çocukların adedile ölçülür... İstikbalinden emin olmıyan milletler, çocuk yetiştirmesini bilmıyen milletlerdir... Bazen bir çocuk bir devir, bir nesil temsil eder.. Bir Kralın dediği gibi: « Ben bir memleketi, karım beni, fakat karımı da idare eden çocuğu» dur...

Bu büyük günün manasını kalplerimizde yaşatırken, sonsuz vatanın felâket fırtınaları içinde yıpranmış olan bir damla göz yaşından başka kimsesi olmıyan yavrularımız olduğunu unutmayalım.. Bu günün cemiyetleri, çocuklar için katlandığı fedakârlık, büyükler için yaptığı yardımdan daha fazladır... Zira hepimiz bilirizki, çocuk, bir cihan-

dır... Ve yine bilirizki çocuk, canlanmış bir neş'e ve neş'eden yaratılmış bir candır. Bu böyle olunca çocuk bu gün ile yarını payidar kılan, aklın ve mantığın kabul edemeyeceği harikalarla dolu bir bütünlüktür... Her şeyi yapmağa kâdir, genç cumhuriyet hükümetimiz çocuğunda lâayık olduğu hakkı vermekte gecikmemiştir... Azami fedakârlıklara katlanarak çocuk esirgeme, bakım evleri açmıştır... Çocuk esirgeme kurumu, binlerce masum yavruları azrailin elinden alarak onlara yeni bir hayat yeni bir istikbal yaratıyor... Çocuk kurumu altın beşikte yatanla tahta beşikte yatanı aynı seviyeye getirmek için müsavî insanlık hakları ve nurdan dir ışık vermeğe çalışıyor.. Bu sayede binlerce Türk yavrusu yaşamak imkânını kazanıyor...

Yer yüzünde hiçbir ulus anası Türk anası kadar yavrusuna, vefa ile bağlanmamış onun terbiyesine devlet, millet terbiyesi kadar can ve gönülden kendini vermemiştir... Muhterem Türk anaları yetiştireceğiniz veya yetiştirmekte olduğunuz çocuk yalnız sizin değildir... Türk vatanının kendi malı; kendi öz varlığıdır... Türk ailesi için çocuk yetiştirmek sadece manevi bir şeref ve fazilet değil, mutlaka ifası zarurî, milli, vatani bir ödev olmalıdır... Çocuk gözleri saadet, neş'e fışkıran bir menbağdır... Bu menbağda toplanan göz yaşları saffetin incelmış şekli halinde tecelli eder... Ve o bütün manasile insan ağacının en lezzetli meyvesi, en temiz kokusunu taşıyan çiçeğidir... Çocuk haftası başlar fakat bitmez...

Yirmi Üç Nisan

Oh ne şeref ne mutlu eyşen çocuklar bize
Bizim bayramımızdır 23 ü nisanın
Melekler haset etse yeridir neş'emize
Kucak açmış bizlere al şafaklar inanın

İlk insanın ateşi sevinmesinden daha çok
Daha kutsal duyguyla biz seni seviyoruz
Bizi heride koyan hiç bir kuvvet gözde yok
Daha biz bu sevinç ile göklere çıkıyoruz.

Bahar gibi sevimli kuşlar gibi şen olun
Taşında Dört bucakta türkümüz cıvıltımız
Saadet bahçesinde nasibimiz bol olsun
Şu özgen Türk gününü neş'eyle cınlatınız

Her biriniz seherde açan pembe gülsünüz
Kokunuzla doldurun bu mutlu parlak günü
Ey çocuklar bu sesle kabarsın o göğsünüz
Çünkü gökten büyüktür bizde nisanın ünü

Gelecek sana teslim, herşey sana emanet
Bu emanet büyüktür sende bir gün büyürsün
Türk çocuğu büyüktür cevherinde öz kuvvet
Bu cevherin gücünü kullanırsın görürsün

Koş, atla, bağır oyna bu gün senin günündür
Yapılan bu şenklikler hepsi birer düğündür
Ah gene hatırladım benim ulu Atamı
Biliriz o kurtardı bu koskoca vatanı

Bu nisanı doğuran ebedi Atatürktür
Kalbimizde sevgisi büyüktür çok büyüktür
Ey çocuklar şen olun bakın güneş çakıyor.
Çünkü ondan Atamın ruhu bize bakıyor

Sizde hep eylenin ki onun ruhu şen olsun
Onu öyle duydukça kalbimiz neş'e dolsun

Kevser SELÇUK

23 Nisan

Hüseyin SÜTKEN

Tarihe ün salan Türk!
Seni varmak istediğin ülkü
sarayına ulaştırabilecek olan çe-
lik basamakların yirmincisi üye-
rindesin. Günün şen, hayramın
kutlu olsun.

Geçmiş günlere zenginlikler
katarak, mavi göge, ay ve yıl-
dızlara asalet sembolünü nakşe-
den kahraman milletin çocukları
Hep birden eğilin, bu mutlu gü-
nü alkışlamak üzere damarları-
nızdaki kan çağlasın. Bu çağıl-
tının sesini bütün cihan işitsin.
Desinler ki, bugün Türkün yur-
dunda bir şehriayın var. Türk
genci! Metelerin, Attilaların kanı-
nı taşıyan yüce varlık! Fani olan
dünyada ilk olarak ebedilik dü-
şüncesini ataların yarattı. Tari-
hin sahifelerine medeniyet mef-
humu seninle doğdu. Sen ezeli
olduğun kadar ebedisin. Güneş
yüzyüzünü ışığiyle aydın etme-
ğe çalışır, hayat onun sıcak şü-
alarıyla kaynar. Fakat ey ulu mil-
let: Senin hakikat aleminde ya-
rattığın büyüklükler karşısında
değil güneş, onlardan daha bü-
yük alemler sana gıpta eder.
Çünkü halik eş kabul etseydi,
muhakkak ki Tanrıya rakip sen
olacaktın. Halik Türk ulusunu
yaratmasaydı kâinatı halketmeği
manasız görecekti.

Türk!

Bu karanlık bulutları 23 Ni-
san 1920 de dağıttın. Yurdu-
zun ufuklarını aydın eden zafer
ve hakimiyet güneşi o gün doğ-

du. Bu güneş türkün güneşi,
Türkün büyük Atatürkü karanlık-
ları aydın eden bilgisizlikle kalp-
leri kararan insanların kalpleri-
ne ışık, ruhlarına iman serpen
bir kurtarıcıdır. 23 Nisan 1920
Türk yurdunun ufuklarında şa-
fakların başladığı nihayet hayat
ve istiklâl güneşinin doğduğu
gündür.

Türk!

Sana sonsuzlukları aydın eden
güneşle karşıkarşıyasın. Karşı-
nızda bir elini batı, iğeri do-
guya çeviren sütun, tunç hey-
kel değil, 16 yaşına giren Tür-
kiya cümhuriyetidir. Kalkınız hür-
metle eğiliniz. Tarihiyle ve ba-
şardığı inkılabı ile akıllara hay-
ret veren sen milletlerin başbu-
ğu olan ulu milletim! Ebediyet-
lere kadar cumhuriyetinle baş-
başa. Yaşasın Türk milleti, ya-
şasın Türkün büyüklüğü.

Hurafeler tarihe karıştı, ya-
pılanlar yeni bir tarih oldu, in-
kılâp dinmiyen bir hamle helin-
de ilerledi. Dün bir sömürge gi-
bi emperyalistlerin baziçesi olan
Türkiye mamur bir vatan ve
Türkiyeli müreffeh bir vatandaşı-
tır.

23 Nisan osmanlı imparator-
luğunun derin bir mezara gö-
müldüğü ve cümhuriyetin teme-
li atıldığı gündür. Bu günün ne
büyük bir gün olduğunu bilen
kamutayımız. Çocuk haftasına ka-
tarak çocuğun ne değerli oldu-
ğunu kabul etmiştir. 23 Nisan

çocuk bayramıdır. Çocukların günüdür. Büyüklerimiz bu mukaddes günü onlara vermişlerdir. Çünkü bugünün mini minisi yarının bir büyüğü, yarının bir kurtarıcısıdır. Atatürk cumhuriyeti onlara emanet etti. Cumhuriyet ve türklük onların omuzları üzerinde yükselecektir. Çocuklar ulusun en değerli birer saadet kaynaklarıdır. Çocuğa yapılan bir fedakârlık yurdun refahı uğruna yapılan fedakârlıktır Türk çocuğu, ümidimiz sensin,

senin için yaşıyoruz. Atatürk tarihi şaşırtan sağlam bir çağır açtı. Bugünün küçükleri bizler Atatürkün izinden yürümeğe and içtik.

Ben türküm diyen birses bağ rımızdan koptukça ve bu sesin ahenkli çağlayışı işidildikçe, Kemalist rejimi ebediyete kadar 18 milyon türkün omuzlarında taşınacaktır Ey asil ve temiz Türk çocuğu! Bize Atatürkün manevi gözlerinden ikinci bir Atatürk kaldı, sen sağ ol.,

19 MAYIS

Sait ALTAY

Vatandaşlar.

Bugün yurdumuzun her tarafında şenlikler, bayramlar yapıyor. Her tarafta Türk gençleri Cumhuriyeti korumağa lâyık olduklarını gösteriyorlar. Bugün bütün yurttta sağlam vücutlu, işlek dimağlı enerji deposu gençler bir örnek üniformalarıyla statlarda «İşte biz, bizim gibi dinç olan Türk ulusundan bir parçayız» diyorlar.

Bugün seviniyoruz, gülüyoruz eğleniyoruz. Bundan yirmi sene evvel bu gün gene böyleydik. O vakit kurtulacağınız için bu gün ise kurtulduğumuz için seviniyoruz.

1919 senesi 15 mayısında ilk göz yaşlarımız dökülmeğe başladı. Bu dökülen yaşları düşman süngülerinden damlıyan ve Türk yaralarından akan kanı yıkamak içindi. Dört gün sonra göz yaşları coştı, köpürdü ve çılgın bir deniz oldu. Bu göz yaşı denizini ufak bir su birikintisi sananlar, her vakitki gibi süngülerini temizlemek için kenarına geldikleri vakit küme küme bozuldular. Bu okyanus ızdırap göz yaşla-

rından değil sevinç pınarlarından akan billur damlalarından meydana gelmişti.

Artık ilk ileri adımı atmıştık. İlerliyorduk. Düşmanlar 19 Mayıs 1919 da Samsun ufuklarından görünen Atamızın ilerlememiz için gösterdiği istikamette geriliyorlardı. Mağlup Türk; Atasının bu gösterdiği yerde muzaffer, galip düşman ise perişan oluyordu.

Bir anda bütün hulaklar «İz-mire gidik» sadalarıyla çınladı. Evet öldü sanılan Türk ulusu dirilmiş ve mucizeler yaratmıştı. Ulu Aatasının bir emriyle yokluklar içinde bu mucizeler yaratan Türk bugünkü varlıkları içinde neler yaratmaz.

Bugün yalnız gençliğin değil bütün Atatürk ulusunun bayramıdır. Bu bayram yirmi sene evvel bugün başlayan ilk ileri hareketin bir neticesidir

Ey Türk gençleri;

Atamızın emanet ettiği cumhuriyeti ilelebet yaşatmak için her gün ileri daha ileri yürütmek değil koşmak lâzım.

Sayın yurtdaşılar ve arkadaşlar!

Bugün 19 mayıs gençlik bayramıdır.

Bu günün manası hepinizin malûmudur. İhtiyar anne ve babalarımız o günü pek yakından bilirler. Ben de size kısaca hula sa edeyim:

1912 Balkan harbinden yorğun olan ordumuz kısa görüşlü padişahların istegiyle ve sırf müttefik olduğu devletlerin emelleri uğruna umumî harbe girmişti. Kahraman ordumuzun her tarafta gösterdikleri muvafakiyetlere rağmen mağlûp sayılmış ve neticede galip devletlerin Türk vatanını tamamen parçalayan ve Türk adını tarihlerden silmek gibi gayri insanî tertip ettikleri o kara sevr muhadesini korkak ve ürkek sultanlara imzalatmakla, binlerce yıllar dünyanın her tarafında hür ve eğer men yaşamış Türklüğü ölecek sandılar. Elinde nesi varsa aldılar, müesseseleri kapattılar orduyu dağıttılar onun artık kanadı kırıldı. Ayak ve ellerine paranga vuruldu ve boynuna esaret halkası geçti zanniyle daima tutsak kalacağını sandılar.

1919 da Anadolu'ya cennuptan, garptan ve her yandan sardılar toplarını Türkün sinesine çevirdiler. Fakat başsız kalan ve her şeyden mahrum bu koca millet bir gün gelip çıkacak bir kahramanın delâlet ve rehberliğiyle kur-

tulacağına emindi. Elleri ve gözleri havada onu bekliyorlardı.

İşte bir gündü, ömrünü başkaları tarafından hakir görülen milletine vakfetmiş ona felâket getiren yüzbinlik kışner ordularını Çanakkalede bir avuç Mehmetcik'e geldiği yere çiviliyen ve tamamen imha ile defeden bir kahraman çıktı. Bu kızıl saçlı, bakışlarıyla insanı büyüleyen yılmaz adam işte bugün yani 19 mayıs sabahı Samsun ufuklarından bir güneş gibi doğdu. Bütün Anadolu'yu kaplıyan karanlıkları bir hamlede yırttı. Bütün Türklüğe can ve iman verdi. Kanayan yaraları sardı, ağlıyan gözleri sildi ve hıçkıran, feryat eden gönülleri susturdu. Artık millet Kemalini bulmuştu. Ona bütün varlığı ile bağlandı. Erzurum, Sivas kongrelerinde etrafına toplanarak istiklâl savaşı kararlaştırıldı. İleri görüşlü kahraman, onları teselli etti. Kurtulacağız dedi. O günden sonra «ya istiklâl! ya ölüm» düsturu şiarları oldu. Bir çok mahrumiyetler içinde çokluklarına değil kahramanlıklarına silâhları yoktu. Çifte ve baltalarına güvendiler Karşılarında asrın en modern silâhlariyle mücehhez dev ordulara çattılar kurtuluş gününe kadar düşman her adımı bir avuç Türk'e karşılaştı. Kaniyle yurdunu temizlemeğe azmeden Türk, düşmanlarına İnönü, Dumlupınar meydan-

larında. Sakarya boylarında kayalık Afyon sırtlarında sinesini çelik bir siper yaptı.

15 Mayıs'ta yurdunu istilâya gelen düşmanlarını yine geldiği İzmir sularında gömdü

— İşte bu gün halâskâr M. Kemal'in Anadolu'ya ilk ayak bastığı bir gündür.

Cumhuriyetin kurucu ve yaratıcıları bu mukaddes günü her yıl kutlulamak üzere milli bir bayram olarak kabul etmişler ve bu güne gençlik bayramı demişlerdir. Yarının cumhuriyet inkılâp ve yurt bekçileri gençlik bu günde büyüklerine gençlik, kuvvet, disiplin ve intizamını

göstermeği bir vazife bilmelidir.

Çünkü Atatürk kalben tamamen inandığı gençliğe en büyük emeneti şöyle emanet etmiştir.

Ey türk gençliği! Birinci vazifen türk istiklâlini türk inkılâp ve cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir, demişti.

Bu da ancak yarının temeli ve bugünden yarına daha zinde gürbüz ve çelik çıkacak gençlikle kabildir, bu ise türk gençliğinin zaten aslında mevcuttu.

Ey gençlik bu mutlu günün kutlu olsun!

19 Mayıs

MUSTAFA

— Sayın büyüklerim ve aziz kardaşlarım bu gün 19 mayıs

Beşer tarihine şöyle bir göz-atarsak yeryüzünde ilk medeni devletler kuran akınlar yapan, fetihler kazanan yegane millet türk olduğunu görürüz. İşte ilk ceddiniz olan ve ortaasyanın yalçın kayaları arasında kurulan ve asırlar sonra koluna sığmiyarak 4 yana yayılan türkün bir kolu da yeşil anadoluya can atarak bütün hızıyla ilerlemiş Avrupayı aşmış atlaslara dayanmıştır. İşte bu kol asırlarca imparatorluklar kurmuş bütün dünyaya hakim olmuştur. nihayet idaresiz, beceriksiz adamlar yüzünden koca osmanlı imparatorluğu yıkılmış; ordusu dağıtılmış silâhları alınmış vatani parçalanmış ve bunlar yetmiyormuş gibi saçakları altından kalkılmaz ağır mondroso imzalamış anadoluyu bir zifiri karanlık basmıştı. Fakat o şanlı zaferler sayısız fetihler kazanan türk askeri yaralı bir arslan gibi yuvasında yatıyor başına bir komutan arıyordu. İşte 19 Mayıs 1919 da Samsun ufuklarında parlak bir şafak söktü ve söken şafak arkasından ferli bir güneş doğdu o güneş Anadolunun zifiri karanlığını parlatı aydınlattı ve halada o güneşin sonsuz ışıkları bu aziz yerayı aydınlatıyor ve aydınlatacaktır. İşte bu gün o parlak şafağın söktüğü; tarihi şanlı zaferlerle dolu olan türkün yeni bir zafere

koşmaga başladığı; başının sarıntısı damarlarının kanı bölünen bu vatanını kurtarmaga ant içtiği; Bulunan bir dünyanın ilk durulmağa başladığı gündür.

Ey asil milletim 19 Mayıs en mukaddes, en mutlu, en şanlı, en sevinçli günüdür. Bu günkü bütün varlığın 19 Mayısın sorucudur.

Ey! Asil Türk gençliği: 19 Mayıs tarihinde bir yıl başındı o günü bütün neş'enle, bütün sevincinle an o günü güldür, çünkü sen o gün güldün, o gün senin en büyük düğünündür. Beşerin ruhu bitse dünyanın hızı dursa güneşin ferri kesilse; Zelzeleler kudursa volkanlar coşsa gene bu günü on yasat işte bu gün yenilik gençliğinin bayramıdır. Beşer tarihinde gene ilk si-porecu millet türktür. Türk sporu cevıklığı mukaddes sayar binicilik, atıcılık, pehlivanlık, ve avcılığı beşer tarihinde ilk benimseyen türktür. Pehlivanlıkla ve bilek kuvvetile sayısız şanlı zaferler kazanan yegane millet türktür. Ecdadı sporcularla dolu olan yeni türk gençliği de bu gün 20 yaşında aklı başında gayesi peşinde ilerliyor ilerliyecek bulutları aşıp sonsuz boşluklara erişecektir. Çünkü bu günkü türk gençliği ulusunun ve ulu Atasının karşısında ant içmiştir.

Aziz büyüklerim: Koca stad-yumda karşınızda gördüğünüz fidan boylu taze çayır saçlı, par-

lak tenli, kırmızı yanaklı gözle-ri bir güneş gibi parlıyor, yeşil Anadolunun beyaz papatyaları verdiği yeminin eri olduğunu göstermiştir. Ne mutlu ki böyle tunç yürekli bir türk gençliği olan türk milletine ey! İstiklâlin yücesi Ulu Atamız büyük pa-yı karadenizin coşkun dalgaları üstünden yol açarak yurdumuza sen kavuşturdu bizi bu günde

oldun bir cennet perisi, pek alâ biliyoruzki gene oradanda göze-tliyorsun bizi. Fakat Atam sen zerre kadar sarsılma. Arkanda 18 milyon asil milletin, şanlı zaferler kazanan kahraman or-dun kendi elinle kurduğun taze gençliğin ve bunların başındada en sık dostun büyük diplomat İsmet İnönü var!

19 Mayıs Türk tarihinde şerefle anılan bir gündür!..

Çünkü bu gün esarete kafa tutmuş, Karanlıklardan aydınlığa ilk adımını atmış bulunmıyorduk. Bugün aramızdan ayrılan! fakat kalplerimizde her an yaşayacak olan Atatürk, ebedi şefimiz bu gün Samsuna ilk adımını atmış bulunuyordu. Türk artık o günden itibaren zulme karşı isyan etmiş bklunuyordu. O vakitler ismi sadece Mustafa Kemal olan ulu önderimiz Atatürk ilk hamlesile Türkü kurtaracak yine Türkün kendisi oldu. ğunu anladı. Ve bunu bütün cihana duyurmak istedi. Türk hiç bir zaman esaret altında yaşamazda. İşte bu azmile 19 Mayıs 1919 da Samsuna ayak basan Mustafa Kemal bir güneş gibi Anadolunun kurak, Kızgın bağrından yükselmişti. 19 Mayıs da Mustafa Kemal adlı güneş Samsundan bütün Anadoluya ışıklarını yayarken, düşmanlar güzel İzmir ve daha bir çok güzel memleketlerimizi yağmalıyorlardı.. Asırlarca bu güzel topraklarımızda, ecnebi ayağının basmadığı yerlerde, düşman çizmelerinin mahmuz şakırtıları duyuluyordu.. Fakat bu aç kurt sürüleri 19 mayısta kükriyen

bir arslanın önünde barınamadılar ve kaçtılar... her taraf bu serseri sürünün pis ayakları altında çiğnenmekten kurtuldu... İşte 19 mayısta kükremeğe başlayan o arslan Mustafa Kemal ve onun parlak izlerinden yürüyen Türk milleti idi. O Şarktan bir yıldırım, bir şimşek gibi çaktı. Bir hamlede karanlıkları yırtarak yepyeni bir yolun ilk basamağını 19 mayısta aştı. 19 Mayıs tarihi bir günümüz, bir bayramımızdır!.. Aynı zamanda 19 Mayıs gençlik bayramıdır da.

Kucağında hem tarihi bir hatırayı ve hemde gençliğin mukaddes bir anını taşıyan gün bu gündür. Bugün bize hem tarihten bir yaprağı hatırlatacak ve hemde gençliğin en coşkulu bir anını yaşatacaktır. Bu gün Türk inkılabının ve Türk gençliğinin birer mebdeji sayılır. Bunun için dirki 19 mayısa gençlik bayramı deniyor...

Biz gençler bu günü nasıl bir gençlik bayramı görüyorsak; ondan bin kat fazlasıyla tarihimizin en şanlı bir hatırası kabul ediyoruz. Bizl gençlik 19 mayısta eserinin temelini atan Aatamıza haykırmak istiyoruz.

«Senin bu yarattığın eseri kanımızın son damlasına kadar muhafaza ve müdafa edeceğiz»

Halkevi Çalışmaları

19 - Nisandan 19 - Mayıs gününe kadar Halkevimizde gerek nisan ve gerek mayıs ulusal günlerimizde çok canlı hareketlere sahne olmuştur. Bu meyanda 23 Nisan ve 19 - Mayıs bayramlarına ait o günlerde binlerce vatandaşta temsil kolumuz tarafından halkımıza muhtelif piyesler temsil edilmek suretile, onların bedif zevkleri okşanmıştır.

Halkevimizin bu bir ay içerisindeki faaliyeti madde halinde aşağıda zikredilmiştir.

1 — 19 - Nisanda temsil kolumuz tarafından hoparlörlerimizle halkımıza bir perdelik bir komedi oynanmıştır.

2 — 19 - Nisan gecesi, C. H. P. genel sekreteliğinin tensipleriyle Ankara siyasal okulu öğretmenlerinden ve Hariciye Vekâleti 3. cü daire müşavir-

kadınların, milletlerin terakkisindeki büyük ehemmiyet ve rollerini tebarüz ettirmiş ve alaka ile dinlenmiştir.

3 — 21 Nisan gecesi büyük şair Abdülhak Hamid ihtıfali yapılmıştır. Şehrimiz Necati bey öğretmen okulu edebiyat öğretmenlerinden Bayan Meserret Ergin tarafından merhum hakkında bir konferans verilmiş ve şairin

tercümei hali, edebî hüviyet ve edebiyat tarihindeki yüksek mevkiini açıklamıştır. Konferansı müteakip mektepli gençler tarafından Hamidin eşarından bazı parçalar okunmuştur. Konferanstan sonra temsil kolumuz tarafından hazır bulunanlara bir perdelik komedi temsil edilmiştir.

4 — 22 Nisan günü temsil kolumuz tarafından bir perdelik bir komedi

halkımıza hoparlörlerimizle temsil edilmiştir.

5 — 23 Nisan çocuk haftası: Aynı zamanda egemenlik bayramımızda olan bu millî günde

lerinden Bay Salih Şendil tarafından (Milletlerin terakkisinde kadınların tesiri) mevzulu bir konferans verilmiştir. Bu konferansta bay Salih Şendil bilhassa

halkevimiz çok heyecanlı saatlere sahne olmuştur. O gün resmi merasimi müteakip genç talebelerimiz tarafından hoparlörlerimiz vasıtasıyla heyecanlı hitabeler okunmuş ve halkımız bu hitabeleri dikkat ve alâka ile dinlenmiştir.

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından evimiz salonunda mezkûr kurumu yararına bir çocuk balosu ile küçük yavrular arasında ses müsabakaları yapılmış vederece alanlara münasip hediyeler verilmiştir.

Gündüzde ayrıca yine evimiz salonlarında gürbüz çocuk müsabakaları yapılmıştır. 6 — 25 Nisan gecesi, çocuk haftası münasebetile evimiz temsil kolu tarafından (İtaat İlâmı) isimli üç perdelik komedi temsil edilmiştir. Mezkûr temsil halkımızdan gördüğü fazla rağbet ve alaka yüzünden üç gece tekrar edilmek suretile 26 27 nisan geceleri oynanmıştır.

7 — 3 Mayıs gecesi lise felsefe öğretmenleri Bay Enver Demir tarafından (Demokrasi) isimli bir konferans verilmiştir. Kalabalık bir dinleyici huzurunda söylenen bu konferansı, müteakip temsil kolumuz tarafından bir perdelik bir komedi oynanmıştır.

8 — 7-Mayıs gecesi lise Türkçe öğretmenlerinden Bay Ra-

sim Kocabaş tarafından (Arıcılık) hakkında sırf köylümüze mahsus bir konferans verilmiştir. Bilhassa köylümüzün anlayabileceği bir lisanla söylenen bu konferansta köylü kardeşlerimiz memnuniyetlerini açıklayarak, bu gibi konferansların devamını söylemişlerdir. Halkevimizde bu dileği yerinde bularak badema bu gibi konferanslarla köylümüz tenvir edilecek ve icap ederse köylerine kadar gidilerek orada ayağında konferanslar verilecektir.

9 — Evi-
miz temsil
kolu, Balya
kızılay mer-
kezinin daveti

üzerine iki temsil vermek için 6 Mayıs günü Balyaya gitmiştir. Balya halkının alaka ve taktirlerini toplayan temsil kolumuz bu seyahatlarından, Balyada iyi intibalar bırakarak iki gün kaldıktan sonra şehrimize avdet etmişlerdir.

10 — 19 - Mayıs gençlik ve spor bayramı, memleketimizde bu sene, diğer senelere nazaren daha güzel ve daha heyecanlı kutlanmıştır.

O gün bilhassa gençliğin fevkalade heyecanlı ve milli gururu okşıyacak bir mahiyette idi. Gençlerimizin bu heyecanını tesbit eden yazıları diğer sütunlarımızdadır.

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Tükçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18 — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19 — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21 — Halkiyat

Sayısı 15 kuruştur

İl Basımevi — Balıkesir